

Energie Management Actieplan

2024 – 2030

Auteurs:

M. Bongers / T. Louwer – Installatie Techniek Louwer

Gecontroleerd door: G. Candel-Dekker – Kader

Datum: 07-11-2024

Versie: 1.0

1. Inleiding

Installatie Techniek Louwer is zich al langer bewust van haar verantwoordelijkheid ten aanzien van ons milieu. Het maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO: People – Planet - Prosperity) speelt een steeds belangrijkere rol binnen het bedrijf. Om de verantwoordelijkheid ten aanzien van het milieu en de omgeving meer inhoud te geven, gebruiken wij de CO₂ Prestatieladder als verbetermethodiek en zijn wij in 2020 gestart met de voorbereidingen voor een certificering voor de CO₂ Prestatieladder; het huidige handboek (norm) is de versie 3.1 d.d. 22 juni 2020. Tevens werken wij reeds toe naar de nieuwe norm, versie 4.0 die ten tijde van deze publicatie nog niet gepubliceerd is.

Het energie management actieplan vormt een integraal onderdeel van het ISO 9001:2015 kwaliteit management systeem van Installatie Techniek Louwer. Hierbij kiezen wij voor een referentiebeschrijving volgens de ISO 50001:2018, § 6.2, § 6.3, § 6.4, § 6.5, § 6.6, § 9.1 en § 10.1.

De inventarisatie van CO₂-emissies voor Louwer is voor de eerste maal uitgevoerd in 2020 over het jaar 2019. Dit plan is daarmee de 2^e versie van het Energie Management Actieplan voor de volgende periode 2024 – 2030. Zo sluit dit plan ook aan met het Nederlandse Klimaatakkoord.

Ontwikkelingen in de maatschappij

In de maatschappij wordt steeds meer aandacht besteed aan duurzaamheid. In het klimaatakkoord zijn gezamenlijk doelstellingen vastgelegd. Het belangrijkste doel van het Klimaatakkoord is de CO₂-uitstoot in 2030 met 49% verminderen vergeleken met 1990. In 2050 moet de uitstoot van broeikasgassen met 95% afgenomen zijn. De overheid heeft ook vastgelegd dat gebouwen vanaf 2023 een label C moeten hebben en voor 2030 wordt voor [bestaande] gebouwen gestreefd naar ten minste gemiddeld label A. De nieuwe Europese wetgeving voor duurzaamheid, de CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) is ook reeds gepubliceerd, alsmede de rapportageplicht werk gebonden personenmobiliteit. Daarnaast stellen gemeenten ook steeds meer eisen aan de voertuigen die emissie loos moeten zijn om het werk in de stad te kunnen gaan uitvoeren vanaf 2025.

Naast wettelijke verplichtingen is de energie transitie in volle gang. Vanuit haar kennis, activiteiten en netwerk draagt Installatie Techniek Louwer bij aan deze ontwikkelingen en neemt haar verantwoordelijkheid waar zij zelf de CO₂ emissie kan beïnvloeden. Daarom zijn de onderstaande reductiedoelstellingen bepaald.

2. Reductie doelstellingen

Op basis van de emissie inventaris 2024 van Installatie Techniek Louwer zijn onderstaande reductie doelstellingen geformuleerd voor scope 1, scope 2 en scope 3 business travel voor de periode 2024 – 2030. Het basisjaar is vastgesteld op 2024. De doelstellingen voor 2030 worden bepaald ten opzichte van 2024. **Installatie Techniek Louwer** wil komen tot een reductie op de totale emissie voor scope 1, 2 en 3 business travel met **35%** eind 2030; gerelateerd aan omvang en omzet van de organisatie in 2024:

Scope 1: directe emissies – 35% t.o.v. 2024

- binnen een periode van 6 jaar (tussen 2024 en 2030), ten opzichte van de emissie inventaris 2024, komen tot een reductie van 35% CO₂ uitstoot op basis van het diesel en benzine verbruik door de inzet van elektrische voertuigen en alternatieve brandstoffen.
- binnen een periode van 6 jaar, ten opzichte van de emissie inventaris 2024, komen tot een 10% reductie van het gasverbruik / graaddag.

Scope 2: indirecte emissies – 0% t.o.v. 2024

- binnen een periode van 6 jaar, ten opzichte van de emissie inventaris 2024, behouden van een reductie van 100% CO₂ per m² BVO bedrijfsgebouw, waarbij investeringen en/of maatregelen ten aanzien van verbruik, inkoop en van echte groene stroom of eigen opwek van elektriciteit gericht zijn op 100% neutralisatie van energieverbruik.

Scope 3: business travel – geen doelstelling

De onderbouwing van de doelstellingen en de tussentijdse doelstellingen zijn beschreven vanaf hoofdstuk 4.

Doelstellingen, energietaakstellingen en management actieplan met betrekking tot energie (§ 6.2)

In onderstaande tabel is nader gespecificeerd welke relevante taken in het kader van het Energie Management Actieplan door de diverse functionarissen binnen Installatie Techniek Louwer worden uitgevoerd.

	Functie			
	Directie	KAM coördinator	Projectleider/ teamleiders	Uitvoerend personeel
	V= verantwoordelijk B= bevoegd tot handelen/ uitvoeren			
Beleid en (reductie) doelstellingen vaststellen en evalueren	V / B	B		
Opstellen en evalueren van de emissie inventaris (jaarlijks)	V	B		
Opstellen van CO ₂ -footprint en voortgangsrapportage (2x/jaar)	V	B		
Opstellen projectdossier bij projecten met gunningsvoordeel inclusief registratie project met gunningsvoordeel op de SKAO site		V	B	
Inventariseren van reductiemogelijkheden	V / B	B	B	B
Inventariseren van sector- en keteninitiatieven	V / B	B	B	
Invoeren van maatregelen en acties t.b.v. het behalen van de reductiedoelstellingen	V / B		B	
Monitoren van maatregelen en acties t.b.v. het behalen van de reductiedoelstellingen	V / B	B		
Monitoren maatregellijst SKAO t.b.v. reductiedoelstellingen en rapportage	V / B	B		
(Laten) uitvoeren van interne audits	V	B	B	
(Laten) uitvoeren van energiebeoordelingen	V	B		
Onderhouden van contacten met stakeholders (belangstellenden en belanghebbenden) en initiëren van initiatieven of deelnemen aan initiatieven	V / B	B		
Informeren medewerkers over beleid, reductiedoelstellingen en maatregelen	V / B	B	B	
Uitvoeren van maatregelen en opvolgen van instructies		V	B	B
Actualiseren van documenten uit de (CO ₂) portfolio (jaarlijks)	V	B		
Beheren van eigen en SKAO websites en publiceren van relevante (CO ₂) documenten	V	B		
Communiceren over doelstellingen, voortgang, projecten en initiatieven inclusief deelname aan sector brede programma's	V	B		
Uitvoeren van jaarlijkse onafhankelijke controle (i.c.m. interne audit)	V	B	B	B

Het onderwerp CO₂ en voortgang in maatregelen en doelstellingen is een vast agendapunt tijdens overleg met de directie binnen Installatie Techniek Louwer.

Uitvoeren van een energiebeoordeling (§ 6.3)

De emissie-inventarisatie wordt 1x per jaar geëvalueerd. De CO₂ footprint wordt 2x per jaar berekend om te bepalen hoe het energieverbruik en de uitstoot zich ontwikkelen en het gebruik daarbij van de relevante energiebronnen. De input komt van meetresultaten en verbruik gegevens.

Bij het vastleggen van de verbruiks- en emissiegegevens worden de gestelde reductiedoelstellingen (in het Energie Management Plan) geëvalueerd. Naar aanleiding van de behaalde resultaten en de maatschappelijke context kunnen doelstellingen worden aangepast of kunnen nieuwe doelstellingen worden opgesteld.

De monitoring en analyse vormen een vast onderdeel van het jaarverslag van de directie dat in het kader van de ISO9001:2015 wordt opgesteld en zou kunnen leiden tot een aanpassing in de emissie inventaris van Installatie Techniek Louwer.

Energieprestatie-indicatoren (§ 6.4)

Vanuit de verbruiks- en emissiegegevens zijn de reductie doelstellingen (PI: Performance Indicatoren) geformuleerd. Deze worden tijdens de halfjaarlijkse voortgangsrapportage en het jaarverslag van de directie gemonitord en geanalyseerd. Via de website worden die ook gepubliceerd. Binnen deze emap zijn de centrale KPI's verbruik/km en verbruik/m².

Referentie voor energiegebruik § 6.5

Het referentiekader voor Installatie Techniek Louwer wordt gevormd door de emissie inventaris 2025 waar het energieverbruik, de bronnen van het energieverbruik en de CO₂ emissie inzichtelijk zijn gemaakt, de energiebeoordeling 2025, de (SKAO) maatregellijst en lijsten erkende maatregelen energiebesparing en marktontwikkelingen. Aan de hand van deze documenten die onderdeel zijn van de systematiek van de CO₂ Prestatieladder wordt jaarlijks geëvalueerd.

Monitoring, meten, analyseren en evalueren van energieën en het EnMS (§ 9.1)

Om de gestelde reductie doelstellingen te kunnen realiseren past Installatie Techniek Louwer haar integrale ISO9001:2015 werkwijze ook toe op de CO₂ Prestatieladder. Hierbij is het monitoren, meten en analyseren van de gegevens een essentieel onderdeel om op effectiviteit van de reductie maatregelen te toetsen en daarmee het behalen van de reductie doelstellingen te halen en te borgen. Hierbij wordt gewerkt volgens de methodiek van de PDCA- of Deming-cyclus (zie onderstaande figuur).

Cirkel: herhaal voortdurend bovenstaande stappen

De monitoring en de metingen bestaan uit het verzamelen en categoriseren van de verbruiksgegevens van:

- brandstofverbruik en verbruik van zakelijke km's, voor Installatie Techniek Louwer van alle auto's;
- elektriciteit- en gasverbruik van het bedrijfspand.

De analyse wordt in eerste instantie uitgevoerd door de KAM coördinator, ondersteund door de adviseur, die ook de effectiviteit toetst. Deze analyse wordt besproken met de directie die hiervan een samenvatting conform de eisen van handboek CO₂ Prestatieladder versie 3.1 als vast onderdeel opneemt in het jaarverslag.

Afwijkingen, correcties en corrigerende en preventieve maatregelen (§10.1)

In overleg met de directie worden de gestelde doelstellingen bewaakt. Afwijkingen, correcties en maatregelen die worden getroffen zullen in de lijst met bewakingsmaatregelen vast gelegd worden om zo het effect van de maatregelen te toetsen.

Budget:

Installatie Techniek Louwer beseft dat er budget nodig is voor haar ambitie en doelstellingen die zij zich heeft opgelegd bij het behalen van de CO₂ Prestatieladder. Naast de benodigde tijd is Installatie Techniek Louwer ook bereid om hiervoor de benodigde kosten te maken vanuit de algemene begroting.

Slotopmerking:

De maatregelen die Installatie Techniek Louwer heeft ingesteld worden getoetst aan het referentiejaar 2024.

3. Relatieve positie en ambitieniveau

Installatie Techniek Louwer heeft in het verleden al diverse reductiemaatregelen genomen en de uitgangspositie wordt beoordeeld op middenmoter in vergelijking met sectorgenoten.

Installatie Techniek Louwer wenst de markt te volgen. Op basis hiervan zal de reductiedoelstelling ongeveer in lijn moeten liggen aan die van sectorgenoten. Installatie Techniek Louwer wil zich vergelijken met de volgende sectorgenoten die in het bezit zijn van het CO₂-bewust Certificaat hebben de volgende doelstellingen:

- Sectorgenoot 1 | Hoppenbrouwers Groep, niveau 5
Zij hebben als doel gesteld om:
  - Scope 1: 4% reductie in de periode 2022-2030
  - Scope 2: 100% reductie in 2022-2030
  - Scope 3: 2% reductie in de periode 2022-2030
- Sectorgenoot 2 | De Groot Installatiegroep, niveau 3
Zij hebben als doel gesteld om:
  - Aardgas: 3% reductie
  - Scope 1: 5% reductie
  - Scope 2: 5% reductie
  - Realiseren van nieuw autobeleid om CO₂ nog verder te verlagen
- Sectorgenoot 3 | Unica Group BV, niveau 3
Zij hebben als doel gesteld om in 2025 41% CO₂ reduceren ten opzichte van 2019. Deze doelstelling is primair gerelateerd aan de omzet en secundair aan het aantal FTE.
  - Scope 1: 25% CO₂ reductie in 2025 ten opzichte van 2019. Gerelateerd aan de omzet en het aantal FTE.
  - Scope 2 99% CO₂ reductie in 2025 ten opzichte van 2019. Deze doelstelling is absoluut.

Business travel: 4% CO2 reductie in 2025 t.o.v. 2019. Deze doelstelling is gerelateerd aan het aantal FTE.

- Sectorgenoot 4 | TES installatietechniek, niveau 3
Zij hebben als doel gesteld om in 2027 10% CO2 reduceren ten opzichte van 2023.
  - Scope 1: het verbruik van leaseauto's met 7%.
  - Scope 2 het elektriciteitsverbruik door toepassing van zonnepanelen reduceren tot 0 kWh.

Installatie Techniek Louwer constateert dat zij in haar markt vergelijkbare reductiedoelstellingen heeft.

Het maatregelenpakket zoals omschreven in hoofdstuk 3 omvat categorie A en B maatregelen (B maatregelen: een 'standaard' niveau van implementatie, meer dan 50% van de bedrijven, voor wie de activiteit waaronder deze maatregel valt relevant is, heeft deze maatregel op dit niveau geïmplementeerd, A maatregelen zijn minimale maatregelen, mede op basis van milieu wetgeving).

A: 19

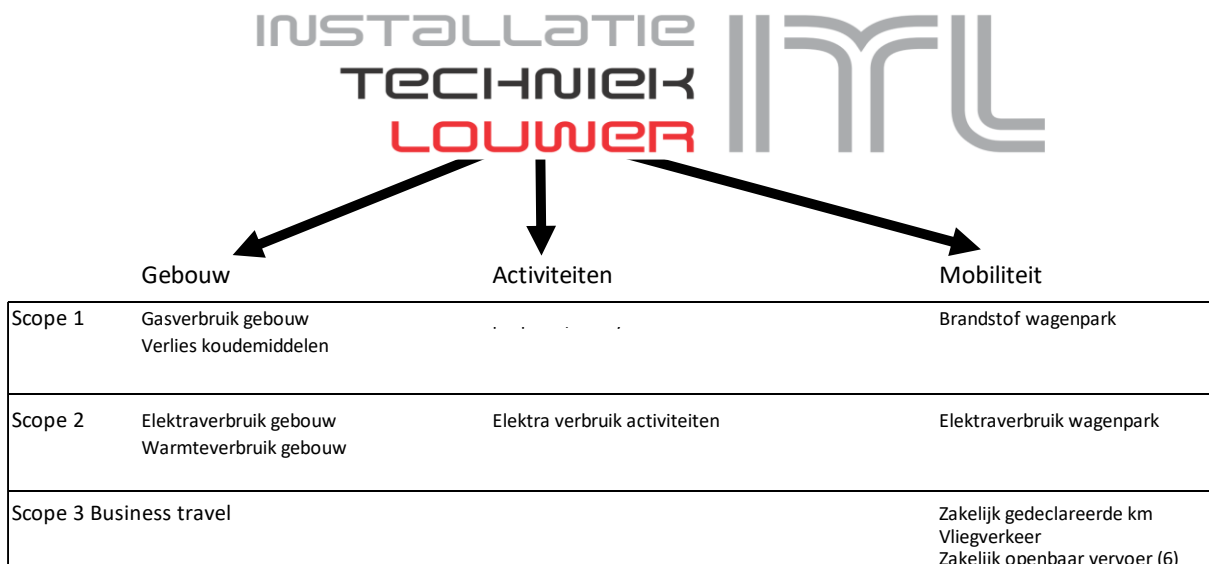
B: 5

C: 0

Het ambitieniveau van Installatietechniek Louwer wordt beoordeeld op middenmotor tot volgend gezien de eigen situatie van het bedrijf in vergelijking met die van sectorgenoten, en is gebaseerd op de SKAO maatregellijst 2024 en de beoogde reductiemaatregelen.

4. Onderbouwing en tussentijdse reductiedoelstellingen

Twee van de belangrijke milieuaspecten zijn energieverbruik en CO₂ uitstoot. We streven naar het reduceren van onze CO₂ uitstoot en middels de systematiek van de CO₂ Prestatieladder wordt concreet invulling gegeven aan energie reductiedoelstellingen. De CO₂ uitstoot kan in kaart worden gebracht op basis van drie pijlers: gebouw – activiteiten – mobiliteit.

Voor het verduurzamen van de footprint van de eigen organisatie (scope 1, 2 en 3 business travel) ligt de focus op de pijlers gebouw en mobiliteit.

5. Pijler Gebouw

Vanuit milieuwetgeving zijn de afgelopen jaren ook nieuwe eisen bepaald. Pandeigenaren zijn verplicht om alle energiebesparende maatregelen uit te voeren die binnen 5 jaar terug te verdienen zijn. Daarnaast is in 2018 door de overheid bepaald dat per 1 januari 2023 de energiekwaliteit van kantoorlocaties minimaal label C moet zijn om in bedrijfseconomische toepassing nog als kantoor gebruikt te mogen worden. Naar verwachting voldoet de huidige locatie nog niet aan deze eisen.

Gegevens locatie:

- De locatie betreft 1 gebouw. De totale oppervlakte is 670 m² BVO.
- Bouwjaar pand is 1998
- De energiestromen van het gebouw zijn elektraverbruik en gasverbruik. Voor vergelijking zijn de energieprestaties van de locatie weergegeven per m² BVO.

In 2024 werd in totaal:

- 36.245 kWh elektra verbruikt voor het bedrijfspand en activiteiten op de eigen locatie en (nog) geen elektra verbruikt voor het laden van de bedrijfsvoertuigen op deze locatie.
- 5.101 m³ gas verbruikt op de eigen locatie in Oudewater.

Belangrijkste reductiemaatregelen zijn:

- Voer een energielabel onderzoek uit. Voor 1 januari 2023 moet het pand voldoen aan energielabel C om nog te mogen worden gebruikt als kantoor, vanaf 2030 wordt label A verwacht.
- Pas de reductiemaatregelen uit het energielabel onderzoek toe.
- Blijf echte groene stroom inkopen.
- Beperk het geïnstalleerd vermogen basisbinnenverlichting en de buitenverlichting. Pas overal waar mogelijk LED-verlichting toe.
- Voorkom het onnodig branden van binnen- en buiten verlichting, gebruik afwezigheidsschakelaars en daglichtafhankelijke schakelaars.
- Pas voorzetramen toe in de werkplaats.
- Verbeter de kierafdichting van deuren.
- Verbeter de afstelling van de verwarming in de werkplaats.
- Overweeg in samenwerking met pandeigenaar de toepassing van duurzame energie toepassing zoals warmtepomp en installatie van zonnepanelen.
- Schakel na werktijd computers en overige apparaten uit.

Samenvatting resultaten pijler 1 gebouwen:

Dit levert de volgende reducties in CO₂ ten opzichte van de huidige situatie¹:

¹ Berekening reductie CO₂ op basis van emissiefactoren via www.co2emissiefactoren.nl d.d. 2019

Scope	Energiestroom	Reductie (in Nm ³ /kWh/)	CO ₂ reductie (in ton CO ₂)	Toelichting
Scope 1	Gasverbruik	1552 Nm ³	9,37	Toepassing van bovenstaande maatregelen zijn voor nu ingeschat op een reductie van ca. 530 m ³ gas, 10% besparing t/m 2030 (t.o.v. 2023). Een totaal van 25,6% t.o.v. 2024. Indien Louwer Installatietechniek van locatie verhuisd is de wens om een CO ₂ neutraal gebouw te betreden. De reductie zal dan 100% zijn (5.304 m ³)
Scope 2	Elektraverbruik	0 kWh	0	Louwer maakt sinds 2022 reeds gebruik van echte groene elektra volgens de condities van de CO ₂ Prestatieladder. Binnen het gebouw kan hier niet meer op gereduceerd worden. Wel is het streven om groene stroom te blijven afnemen.
Totale reductie t.o.v. emissie inventaris 2024			9,37	Ton CO₂

6. Pijler mobiliteit

Binnen Installatie Techniek Louwer biedt verduurzaming van het wagenpark de grootste reductiemogelijkheden.

Onderstaand een overzicht van het wagenpark in november 2024:

Gegevens wagenpark:

- 44 voertuigen – waarvan 17 voertuigen benzine, personenvoertuigen en bedrijfsbussen, 21 voertuigen diesel, voornamelijk bedrijfsbussen; in 2024 was er 1 hybride voertuig in het wagenpark en 5 volledig elektrische auto's.
- Er wordt sinds 2024 een kilometerregistratie per voertuig bijgehouden
- In 2024 is 30.532 liter benzine verbruikt;.
- in 2019 is 30.949 liter diesel verbruikt.
- Gemiddeld worden de voertuigen elke 5 jaar vervangen.

Het wagenpark is als volgt verdeeld:

Overzicht type auto's	Diesel	Benzine	Hybride	Elektrisch	Totaal
Caddy	10	4			14
Dacia Lodgy		1			1
Ford		1			1
Ford Fiësta		1			1
Skoda Enyaq				1	1
Skoda Fabia		1			1
Skoda Octavia	1	2			3
Toyota Corolla		1			1
Volkswagen Transporter	9	1			10
Volkswagen UP!		1			1
Volkswagen Golf		1			1
Volkswagen ID3				2	2
Volkswagen ID4				2	2
Volkswagen Taigo		2			2
Volkswagen Tiguan		1			1
Volkswagen Touareq	1		1		2
Totaal	21	17	1	5	44

Gezien de ontwikkelingen in de automobielsector verwacht Installatie Techniek Louwer dat de verdere ontwikkeling van elektrische voertuigen wordt versneld. Installatie Techniek Louwer wil daarom haar wagenpark verder vergroenen:

- Overweeg bij vervanging of inzet van kleinere voertuigen mogelijk is.
- Personen voertuigen aanschaffen/vervangen o.b.v.:
  1. kan er een EV-voertuig ingezet worden
  2. is er een CO₂ neutraal alternatief zoals b.v. waterstof voorhanden
  3. aanschaffen/vervangen van een hybride oplossing
- Bedrijfsvoertuigen aanschaffen/vervangen o.b.v.:
  1. kan er een EV-voertuig ingezet worden
  2. Kan er een alternatieve brandstof (HVO) worden ingezet

Omschakeling van Diesel naar HVO100

Er wordt in het wagenpark in totaal 31.461 liter diesel getankt. Dit wordt allemaal bij publieke tankstations getankt. Wanneer er volledig overgestapt wordt op HVO 100, zal dit een besparing van 91,5 ton Co₂ opleveren, hetgeen meer dan 45% van de totale footprint is.

Aangezien dit niet realistisch vanwege kosten en dit ook nog niet de ambitie is, wordt er gekozen voor 50% HVO100 in 2030. Dit betekent dat er in totaal 15.730 liter diesel vervangen zal worden door HVO100. Dit levert een besparing van ongeveer 23% van de totale footprint op. Namelijk 45,8 ton CO₂.

Per jaar zou er 3.146 liter diesel vervangen moeten worden. Dit levert de volgende reducties op:

- 2026: 9,2 ton CO₂ (5% reductie)
- 2027: 9,2 ton CO₂ (5% reductie)
- 2028: 9,2 ton CO₂ (5% reductie)
- 2029: 9,2 ton CO₂ (5% reductie)
- 2030: 9,2 ton CO₂ (5% reductie)

De meerprijs van HVO schatten wij op 25 cent (€0,25 per liter) per liter extra. Dit betekent een totaal kostenplaatje van €786 per jaar op cumulatieve basis.

De ontwikkelingen betreffende waterstof zijn op dit moment onvoldoende inzichtelijk om te kunnen meenemen in de reductiedoelstellingen. De doelstellingen voor het wagenpark zijn daarom berekend op basis van verduurzaming van het wagenpark.

	Totale kosten	Besparing in uitstoot tCO ₂	Procentuele besparing tov totale uitstoot
2026			
Diesel naar elektrische bussen	€ -	4	2,1%
Fossiele naar elektrische personenauto's	€ -	3	1,6%
Fossiele naar hybride personenauto's	€ -	2	1,0%
Diesel B7 naar HVO100	€ 787	9	4,5%
2027			
Diesel naar elektrische bussen	€ -	4	2,1%
Fossiele naar elektrische personenauto's	€ -	3	1,6%
Fossiele naar hybride personenauto's	€ -	2	1,0%
Diesel B7 naar HVO100	€ 787	9	4,5%
2028			
Diesel naar elektrische bussen	€ -	4	2,1%
Fossiele naar elektrische personenauto's	€ -	3	1,6%
Fossiele naar hybride personenauto's	€ -	2	1,0%
Diesel B7 naar HVO100	€ 787	9	4,5%
2029			
Diesel naar elektrische bussen	€ -	4	2,1%
Fossiele naar elektrische personenauto's	€ -	3	1,6%

Fossiele naar hybride personenauto's	€ -	2	1,0%
Diesel B7 naar HVO100	€ 787	9	4,5%
2030			
Diesel naar elektrische bussen	€ -	4	2,1%
Fossiele naar elektrische personenauto's	€ -	3	1,6%
Fossiele naar hybride personenauto's	€ -	2	1,0%
Diesel B7 naar HVO100	€ 787	9	4,5%
Totaal	€ 3.146	85,1	42%

Voor invulling van de reductiedoelstelling is gerekend met de vervanging van voertuigen op basis van leeftijd voor elektrische alternatieven.

Voor inzicht in de tussentijdse doelstellingen is de vervangingstabel op basis van het huidige wagenpark weergegeven: Berekeningen EMAP 2024-2030.

Conclusie: de besparingen zijn te realiseren op basis van de vervangingsplanning. Er wordt een voorbehoud bij deze vervangingsplanning gemaakt voor de stand der techniek op gebied van alternatieve brandstoffen, elektra en waterstoftechniek in de markt. Deze voordelen en de effecten van maatregelen op het gebied van rijgedrag zijn nog niet meegerekend in de doelstellingen.

Scope 3 business travel: overige Mobiliteitsvormen

Naast het wagenpark bestaat het mobiliteitsbeleid voor Installatie Techniek Louwer incidenteel uit de energiestromen zakelijk vervoer met privé voertuigen en zakelijk verkeer met openbaar vervoer. Beide energiestromen zijn niet significant, daarom zijn hiervoor geen doelstellingen vastgesteld.

Samenvatting resultaten pijler mobiliteit:

Dit levert de volgende reducties in CO₂ ten opzichte van de huidige situatie²:

Scope	Energiestroom brandstof en soort kenteken	CO ₂ reductie (in ton CO ₂)	Toelichting
Scope 1	Wagenpark	85	Brandstofreducties en totale besparing in ton CO ₂ is beschreven in bovenstaande tabellen.
Scope 2	Wagenpark	0	Sinds 2022 zijn er elektrische auto's waarbij grijze stroom wordt afgenomen. Hier is geen reductiedoelstelling op gezet.
Totale reductie t.o.v. emissie inventaris 2024		85	Ton CO₂

7. Pijler activiteiten

De werkzaamheden van Installatie Techniek Louwer zijn veel handmatige werkzaamheden, bijvoorbeeld inspectiewerkzaamheden aan brandmeldinstallaties en relatief lichte montage werkzaamheden. Waar nodig kan sprake zijn van hulpmiddelen zoals hoogwerkers die project specifiek worden ingehuurd. Het totale energieverbruik van de activiteiten is daarmee klein en wisselend. Het energieverbruik op locaties wordt niet doorbelast, tenzij brandstof voor hoogwerkers (waar van toepassing opgenomen in scope 1). Daarom wordt voor deze pijler geen reductiedoelstelling vastgesteld.

8. Samenvatting

Bovenstaande onderbouwing per pijler leidt tot de volgende reducties in CO₂ ten opzichte van de huidige situatie:

Scope	Energiestroom	CO ₂ reductie (in ton CO ₂)	CO ₂ reductie (in %)	Toelichting
Scope 1	Gasverbruik Brandstof wagenpark	9,37 85	73,6%	Pijler 1: gebouw Pijler 2: Wagenpark
Scope 2	Elektraverbruik pand	0	0	Pijler 1 en 2: groene stroom
Scope 3	Business travel	-	0%	Geen doelstelling
Totale reductie t.o.v. emissie inventaris 2019		94,4		Ton CO₂
<i>Emissie inventaris 2024</i>		<i>201</i>		<i>Ton CO₂</i>
		47		%

9. Projecten met gunningsvoordeel

Af en toe heeft Installatie Techniek Louwer te maken met projecten met gunningsvoordeel. Vanuit de CO₂ Prestatieladder is de verplichting om voor de projecten met gunningsvoordeel de volgende activiteiten uit te voeren:

- Aan de hand van de calculatie wordt een globale CO₂ footprint berekening gemaakt van het project. Dit geeft ons inzicht in het CO₂ emissie omvang van het project in relatie tot de totale CO₂ emissie van Installatie Techniek Louwer.
- Aan de hand van de globale footprint wordt een beoordeling gemaakt van potentiële reducties. Als basis voor de beoordeling wordt dit Energie Management Actieplan gebruikt, tenzij de opdrachtgever aanvullende reductiedoelstellingen in de opdracht – aanbesteding heeft vastgesteld en/of voor het project een specifieke ambitiedoelstelling is bepaald.
- Over projecten met gunningsvoordeel wordt minimaal elk half jaar gecommuniceerd. De communicatie over de voortgang van deze projecten en de genomen maatregelen is onderdeel van de halfjaarlijkse CO₂ footprint rapportage van Installatie Techniek Louwer. Bij projecten met gunningsvoordeel wordt daarnaast in projectstartbesprekingen specifiek aandacht besteed aan het type project. Met behulp van de halfjaarlijkse CO₂ footprint rapportage wordt ook gecommuniceerd naar de opdrachtgever tenzij project specifieke communicatie of rapportage afspraken zijn gemaakt.

10. Klimaattransitieplan

Visie en Doelstelling: Installatie Techniek Louwer streeft ernaar om in lijn met nationale en Europese klimaatdoelen haar CO₂-uitstoot met 95% te reduceren ten opzichte van 1990, met als doel een klimaat neutrale bedrijfsvoering tegen 2050. Dit plan bouwt voort op het Energie Management Actieplan 2024-2030 en integreert de lange termijn doelstellingen tot 2050. De strategie richt zich op duurzame energie, vergroening van het wagenpark, en aanpassingen in gebouwenbeheer.

Belangrijkste Strategieën en Maatregelen:

1. Energiereductie in Gebouwen:

- **Korte Termijn (2024-2030):** Implementeren van energiebesparende maatregelen zoals LED-verlichting, verbeterde isolatie, en gebruik van groene stroom.
- **Middellange Termijn (2030-2040):** Het bedrijfsgebouw upgraden naar minimaal energielabel A en onderzoeken van mogelijkheden voor CO₂-neutrale verwarming.
- **Lange Termijn (2040-2050):** Realiseren van CO₂-neutrale gebouwen met eigen energieopwekking door zonne- en windenergie en eventueel waterstof als energiebron.

2. Wagenpark en Mobiliteit:

- **Korte Termijn (2024-2030):** Elektrificatie van het wagenpark, met de ambitie om meer dan 50% van de voertuigen elektrisch te laten rijden in 2030.
- **Middellange Termijn (2030-2040):** Vervangen van alle bedrijfsvoertuigen door volledig elektrische of CO₂-neutrale alternatieven (bijv. waterstofvoertuigen indien beschikbaar).
- **Lange Termijn (2040-2050):** Alle mobiliteit volledig CO₂-neutraal, inclusief zakelijke reizen. Inzet van laadinfrastructuur met uitsluitend groene stroom.

3. Scope 3 Emissies en Supply Chain Management:

- Verlagen van indirecte emissies door samenwerking met leveranciers om duurzame energie en materialen in de keten te bevorderen. Dit omvat ook verbeteringen in de efficiëntie van projectuitvoering en transport.

4. Monitoren, Evalueren en Verbeteren:

- Jaarlijkse beoordeling van CO₂-uitstoot en voortgang op basis van de CO₂ Prestatieladder. Uitvoeren van een halfjaarlijkse voortgangsrapportage om resultaten en doelstellingen te evalueren en zo nodig bij te stellen.

Conclusie: Installatie Techniek Louwer is vastbesloten om haar CO₂-voetafdruk drastisch te reduceren en zich te ontwikkelen tot een volledig klimaat neutrale organisatie tegen 2050. Dit plan weerspiegelt de visie en inzet voor een duurzame toekomst.